

УДК 81.25

Аніщенко Т. – ст. гр. 343

Горлівський державний педагогічний інститут іноземних мов

СПОСОБИ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛОМОВНИХ ЛОКАТИВНИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

Науковий керівник: к.ф.н., доцент Ясинецька О.А.

При перекладі фразеологізмів виникають труднощі, зумовлені відмінностями в двох мовах семантичних полів, що часто пов'язано з екстралінгвальними чинниками: культурою, історією, побутом народів. Залежно від наявності чи відсутності в цільовій мові фразеологічних відповідників стійких словосполук мови джерела встановилися певні способи перекладу фразеологічних одиниць.

Розглянемо характерні способи перекладу англійських локативних фразеологізмів українською мовою на відповідних прикладах, із зазначенням особливостей вибору еквівалентних засобів цільової мови: 1) повний еквівалент (відповідник із ідентичною або подібною структурою, лексичним складом, стилістичними характеристиками, значенням та образністю; він є найбільш адекватним, однак часто неможливим: зовсім не завжди у відповідних англійських та українських фразеологізмах співпадає образність): наприклад, *to cross the Rubicon* – *перейти Рубікон*; *to read between the lines* – *читати поміж рядків*; 2) відносний еквівалент (аналог; дуже подібний до англійського фразеологізму за значенням та стилістичними характеристиками, але відмінний лексичним складом, образністю або граматичними ознаками): наприклад, *to play into somebody's hands* – *грати комусь на руку*; *to beat the air* – *носити воду решетом*; *Grass does not grow under one's feet* – *Під лежачий камінь вода не тече*; *to catch the wind in a net* – *насити воду решетом*; 3) варіантний відповідник (простежується, коли з кількох синонімічних ФО вибирається одна – та, що найадекватніша у певному випадку): наприклад, *to hold one's ground* – *не здавати своїх позицій / міцно утримувати позиції / не поступатися ні на йоту*; 4) антонімічний переклад (тобто, вираження негативного значення мови оригіналу за допомогою стверджувальної конструкції мови перекладу чи навпаки): наприклад, *to keep one's head above water* – *не впасти в борги*; 5) описовий переклад (застосовується, коли при перекладі передається значення англійського фразеологізму за допомогою вільного словосполучення без збереження образності): наприклад, *to bear in mind* – *пам'ятати*; *all in all* – *беручи усе до уваги*; *to be beside the point* – *не стосуватися справи*; *to catch the wind in a net* – *займатися марною справою*; *to go one's own way* – *діяти абсолютно незалежно*; *to feel one's way* – *обережно просуватися*. Цей спосіб застосовується лише тоді, коли не спрацьовують інші способи); 6) калькування (спосіб перекладу, коли англійський фразеологізм передається послівно; він застосовується, якщо потрібно виділити образну основу ФО, або якщо англійський зворот не може бути перекладений за допомогою інших способів перекладу): наприклад, *free as the wind* – *вільний мов вітер*; *instrument of peace* – *інструмент миру*; *to have the last word* – *мати останнє слово*.

Допоміжними способами перекладу фразеологічних одиниць є оказіональні або ситуативні еквіваленти (що використовуються лише для перекладу фразеологізму в певному контексті), компенсація, а також уточнюючий переклад (тобто переклад, що доповнюється пояснювальними словами). Ефективність перекладу залежить від усвідомлення, наскільки надані відповідники є функціонально й комунікативно доречними для їх міжмовного і міжкультурного сприйняття цільовою аудиторією.